

این کتاب‌هایی که خریداری می‌شود، کجا می‌رود؟

کتاب را می‌خرند و توزیع می‌کنند. بخشی را به کانون‌ها می‌دهند و بخشی را در درخواست‌هایی که به ارشاد است توزیع می‌کنند. برخی را هم به کتابخانه‌های ما که به وزیر یا معاون وزیر نامه می‌زنند، می‌دهند. با آقای احمدوند درمورد این موضوع صحبت کردیم و معتقد بودند که باید ساماندهی و هماهنگی شود، یعنی به یک نتیجه واحد برسیم. ایشان هم معتقد بود خرید باید هدفمند باشد.

آقای فیروزان، مدیرعامل شهر کتاب یک‌بار نکته‌ای را به من گفت که اگر شما در حوزه فرهنگ می‌خواهید توفیق داشته باشید بین اقتصاد و محصول یک رابطه منطقی و پایدار ببینید ولو اینکه محصول ارزشی تولید کنید. چیزی که خریده نشود خوانده نمی‌شود، یعنی برای چیزی که مردم پول نمی‌دهند، وقت هم نمی‌گذارند. این جمله ساده‌ای است ولی واقعیت است برای چیزی پول بدهید و برای آن ارزش قائل شوید که خوانده می‌شود و دنبال آن می‌روید. این در همه حوزه‌هاست. برای تقویت جبهه انقلاب اسلامی بیشتر از آنکه به کمیت اهمیت دهیم که مهم و لازم هم هست و آن را نفی نمی‌کنم، کیفیت اهمیت دارد.

کمیت دربرابر حجمی که منتشر می‌شود شکل می‌گیرد و نمی‌توانیم از کمیت بگذریم ولی حتما باید کیفیت داشته باشد. درکنار اینکه پول می‌دهیم و خرید می‌کنیم و خرج می‌کند این کتاب خریده شود، خرج کند کسی که کتاب تولید می‌کند دانش خود را افزایش دهد و کتاب خوب تولید کند، کتاب‌سازی و نگارش خوب داشته باشد. کارش دیده می‌شود. یاد می‌آید یک‌بار رهبر انقلاب در نمایشگاه کتابی را برداشتنند و فرمودند برخی کتاب‌ها آنقدر بدنگل استی که آدم دلش نمی‌آید دست بگیرد. آقا در مسائل فرهنگی جدی هستند و تعارف ندارند. نهاد کتابخانه‌ها شاید تنها جایی باشد که آقا در دولت قبل ورود کرده‌اند و راجع به دبیرکل آن نظر دادند. باید بدون تعارف و شفاف بود. دلیل این است که نسبت به تهیه کتاب برای آن قفسه و نسبت به مدیریت شبکه، نسبت به فضای شبکه حساسیت داشتند و پرایشان مهم بود. من این‌ها همیشه در این طور می‌فهمم و از این کوتاه نمی‌آیم. من ابایی از گفت‌وگو ندارم ولی این چهارچوب را داریم. آقای مهاجرانی، وزیر ارشاد بود، پنج بعدازظهر به روزنامه اطلاعات می‌رفت. مطلب می‌نوشت و کتاب می‌خواند. این به‌اذعان خود اوست. ما درطول ادوار بعد از ایشان هنوز اثر جدی از سنگ بناهایی می‌بینیم که ایشان گذاشته است. حداقل کاری که من می‌توانم انجام دهم این است تا زمانی که اینجا هستم محکم بایستم و البته موظفم در این محکم ایستادن هزینه را برای نظام کم کنم. نباید مساله روی مسائل نظام اضافه کنیم. اگر موفق نشوم مردم را با کتاب در کتابخانه به کتابخانه بکشانم بنده توفیق نداشته‌ام.

کدام استان بیشترین کتابخانه را دارد؟

از نظر تعداد اصفهان اول است. کمترین تعداد کتابخانه‌هایی زیر نظر نهاد در قم است.

دلیل این امر چیست؟

به دلیل محرومیت است. اساسا با منطق توسعه پولدارها پولدارتر و فقیرها فقیرتر می‌شوند. مهم‌ترین نکته‌ای که در ایجاد کتابخانه باید مدنظر قرار دهید جمعیت است. استان سیستان و بلوچستان و هرمزگان پراکندگی جمعیت دارد. طرف ۱۰ خانوار است و حاضر نیستند جابه‌جا شوند. نکته بعدی امنیت و نکته دیگر راه است. منطقا چون تراکم جمعیت وجود ندارد نمی‌توان کتابخانه ایجاد کرد و درنهایت این محرومیت برقرار می‌ماند و اوضاع بدتر می‌شود. برای این راهکار می‌دهیم. راهکار ما برای مناطق محروم دو مورد است یکی کتابخانه سیار که جواب می‌دهد و موثر است و واقعا کارایی دارد. در کتابخانه سیار خدمت را نزد خدمت‌گیر می‌بریم.

راهکار دیگر پیشخوان است. پیشخوان به این معنی است که در قالب‌های مختلف از فضای مسقف و جمع‌وجور تا کانکس و کیوسک است که متصل به کتابخانه مادر هستند که هم گردش اطلاعاتی در آن رعایت شود، چون کتاب را کم می‌شود و طرف یک دور مطالعه می‌کند و تمام می‌شود، هم اینکه فضا برای ارائه خدمات وجود داشته باشد. پیشخوان این می‌شود که فضای ثابت در منطقه خدمت‌گیر است و سیار یک فضای متحرکی است که از اتوبوس و کامیونت و وانت و... داریم. این هم متنوع است. وقتی به نهاد آدم ۹ کتابخانه سیار در کل کشور داشتیم. ما دو کار را در دو بعد انجام دادیم؛ یک اینکه کتابخانه‌های مرکزی تراز فرهنگی استان را بالا می‌برد. این هم نیست که در مرکز استان است، اتمسفر آن کل استان را تکان می‌دهد و در مقیاس کوچک‌تر کتابخانه سیار است. برخی کتابخانه‌های سیار ما به‌اندازه یک کتابخانه مرکزی موثر است.

هزینه این کتابخانه‌های سیار چقدر است؟

کتابخانه‌های سیار ما خودرو است. تقریبا الان ۳۴ کتابخانه سیار داریم و همین‌ان می‌دانم ۷-۶ کتابخانه درحال آماده‌سازی است. امسال حداقل به ۴۰ می‌رسد. تلاشیم این است پایان سال حدود ۶۰ کتابخانه سیار در کشور داشته باشیم. هزینه خرید خودرو و تجهیز که واقعا الان متغیر است.

آقای مهاجرانی، وزیر ارشاد بود، پنج بعدازظهر به روزنامه اطلاعات می‌رفت. مطلب می‌نوشت و کتاب می‌خواند. این به‌اذعان خود اوست. ما درطول ادوار بعد از ایشان هنوز اثر جدی از سنگ بناهایی می‌بینیم که ایشان گذاشته است. حداقل کاری که من می‌توانم انجام دهم این است تا زمانی که اینجا هستم محکم بایستم و البته موظفم در این محکم ایستادن هزینه را برای نظام کم کنم. نباید مساله روی مسائل نظام اضافه کنیم. اگر موفق نشوم مردم را با کتاب در کتابخانه به کتابخانه بکشانم بنده توفیق نداشته‌ام

اسم تهران را هم جزء شهرهایی بردید که کتابخانه سیار دارد، در تهران مگر کمبود کتابخانه داریم؟

کلان‌شهرها جزء محروم‌ترین شهرها در دسترسی به سرانه فرهنگی در همه‌چیز از جمله کتابخانه هستند. تهران، شیراز، تبریز، رشت و... این‌طور هستند، مثلا در شهر رشت ۱۵ درصد دسترسی به سرانه کتابخانه دارد.

چند کتابخانه لاکچری داریم؟

لاکچری نداریم. لاکچری به چه معناست؟

مثل کتابخانه ایران‌مال.

ایران‌مال کتابخانه نیست. این دکور است. آنها برای ساخت کتابخانه‌شان حتی مجوز هم ندارند. اساسا برخی استانداردهای کتابخانه‌ای را ندارد و فعالیت آنها غیرمجاز است. ما کتابخانه لاکچری نداریم. از شما دعوت می‌کنم حتما کتابخانه بزد را ببینید. در کتابخانه‌های مرکزی تنوع خدمات داریم؛ یک اینکه تنها دستگاه فرهنگی هستیم که به گروه‌های خاص خدمت ارائه می‌دهیم. ما تنها جایی هستیم که به نایبانیان خدمت فرهنگی ارائه می‌دهیم. تنها جایی هستیم که به ناشنویان هم خدمت ارائه می‌دهیم. تنها دستگاهی هستیم که جدی درباره سالمندان برنامه داریم و کار انجام می‌دهیم و آنها را به‌عنوان گروه‌های خاص نگاه می‌کنیم و به‌نسبت جمعیت دسترسی به کتابخانه‌شان خوب است. با درنظر گرفتن همه مراکز استان‌ها حدود ۶۰ بخش برای نایبانیان در کشور داریم. در بحث دیداری و شنیداری، فیلم و کتاب‌صوتی و... در کتابخانه‌های مرکزی داریم. دسترسی به نشریات و پایگاه اطلاعاتی که قبلا در دانشگاه بود الان تقریبا همه کتابخانه‌ها دارند.

کتاب صوتی را چطور خریداری می‌کنید؟

الان فقط برای استفاده در بخش‌های دیداری و شنیداری و بخش نایبانیان. مجوزی هم در قانون حقوق مولفان و مصنفان برای تولید کتاب‌صوتی به‌منظور استفاده نایبانیان داریم.

از ناشر هم اجازه نمی‌خواهد؟

طبق قانون خیر. البته هیچ وقت از این مورد استفاده نکردیم. استفساریه هم از مجلس گرفتیم. طبق قانون کپی‌رایت داخلی، اجازه بهره‌برداری از منابع را بدون پرداخت هزینه به‌منظور داریم. تعداد قابل‌توجهی کتاب صوتی خود ما داریم که برای نایبانیان استفاده می‌کنیم. دسترسی برای آنهاست.

این مجموعه را خودتان تولید کرده‌اید؟

اینجا فرآیند جالبی دارد. ما استودیوهای جمع و جور در کتابخانه مرکزی داریم که مخصوص نایبانیان است و خیرینی که برای نایبانیان کتاب می‌خوانند.

این جذاب است.

این افراد معروف هستند؟

هم معروف هستند و هم غیرمعروف. به صورت حرفه‌ای این را پیگیری می‌کنند. برخی این را ضبط می‌کنند و بعدا تکمیل می‌کنند. نایبانیان شبکه خوبی دارند. معمولا به آنها بسر می‌زنم اینها را و استودیوها را می‌بینم. اساسا زمینه خدمات کتابخانه الکترونیک در کشور ایراد دارد. اولین نکته بحث قانونی است.

فرهنگ

بعد از پیگیری‌هایی که ما کردیم جلسه کمیسیون محتوای شورای عالی فضای مجازی بحث کتاب و کتابخانه الکترونیک را داشتند. ابتدا دوستان در حد چند بند آورده بودند که بعد از بحث در جلسه صحبت کردیم و مقرر شد که نیاز به سند دارد. مهم‌ترین نکته ما مباحث قانونی برای کتابخانه الکترونیک است. اگر آن حل نشود اساسا کتاب صوتی را نمی‌توانید امانت دهید. منطق امانت دادن کتاب صوتی وجود ندارد.

زیرساخت نداریم. پیشنهاد هم دادید که بخش شود. جایی درنظر گرفته شود که فرد بنشیند و کتاب بخشد شود.

شبهه این را در کتابخانه‌ها ایجاد کردیم. این خیلی خدمت محدودی است ولی یکی از خدمات در بخش دیداری و شنیداری این است که هم فیلم ببیند هم کتاب صوتی گوش کند. این خیلی محدود به محیط کتابخانه است. اخیرا از ۲-۳ اپلیکیشن‌هایی که هم کتاب الکترونیک بود و هم کتاب صوتی بود مثل نوار و طاقچه و... تعدادی یوزر گرفتیم که در کتابخانه‌ها با تعدادی توزیع کنیم. این برای اعضای فعال است که بتوانند استفاده کنند. برای اینکه سازگار منسجمی شکل گرفته باشد که بخشی نیاز به اپلیکیشن و زیرساخت دارد و پیش از آن نقص قانون وجود دارد یعنی بهره‌برداری و امانت کتاب‌نیاز به قاعده دارد یا اینکه ما باید در فضای قانون‌گذاری برویم و سندی دربیاید. اگر فضای کرونا هم رصد کنید، کتابخانه مرکزی لندن سال گذشته گفت تعدادی از کتاب‌ها را به صورت PDF می‌گذارد که سر این بحث است که PDF کتاب الکترونیک محسوب می‌شود یا خیر. تعریف کتاب الکترونیک و کتابخانه الکترونیک مشخص است و فرآیند در خرید، مطالعه و امانت در این بستر باشد. این داستان خود را دارد. در کتابخانه‌ها کاری داریم. سالن جلسات مفصل داریم. مجتمع فرهنگی در کتابخانه داریم. بخش نسخ خطی کشور که قبل از این نبوده است. این هم داستان دارد.

نسخ حوزه ماموریت کتابخانه ملی است و دیدیم یکی از کتابخانه‌ها نسخه داشتند و درست بدان پرداخته نشده بود و از بین می‌رفت. خواستیم خارج کنیم در برخی از شهرستان‌ها اعتراض مردمی شد. در یک شهری می‌خواستیم نسخه‌ها را بیابوریم که جاده‌ها را بستند و می‌گفتند اموال هویتی ما را می‌برند. در نتیجه به این رسیدیم که آن نسخه‌ها در استان‌ها باشد. بخشی وقف کتابخانه است و قابل جابه‌جایی نیست. ابتدا نظر بر این بود که جمع‌آوری شود و تحویل آستان قدس و کتابخانه ملی شود و بعد امکان این نبود و بخش نسخ را در کتابخانه‌های مرکزی هر استان ایجاد کردیم. در مجموع تا سقف ۴۵-۴۴ خدمت وجود دارد. ۱۷۴ سر فصل آموزشی در کتابخانه‌ها داریم. غیر از رده‌هایی از حوزه تئاتر و موسیقی که قابل برگزاری در کتابخانه‌هاست، همه آموزش‌هایی که می‌توان انجام داد جمع‌بندی شد و برگزاری کلاس منطقی دارد. نگاه به کتابخانه این چنین نیست که محل فروش محصولات مشاغل خانگی در کتابخانه باشد.

همین الان هم نهاد به جهت قانونی دستگاه مستقل است. نهاد هیات‌امنائی است و وزیر محترم ارشاد رئیس هیات‌امناست. نظارت وزارت ارشاد بر نهاد در وزیر ارشاد به‌عنوان رئیس هیات‌امنا تعریف می‌شود و به لحاظ سیستماتیک بودجه و فرآیندها و حتی قانون اداری ما مختص نهاد است و البته در مواردی که قانون، نهادهای عمومی را مکلف به تبعیت از قوانینی می‌کند ما هم تابع قوانین هستیم و نکته‌ای وجود دارد که در فرآیند بررسی اصلاح قانون نهاد، یکی از پیشنهادهای اولیه این بود که نهاد تبدیل به سازمان شود. در نسخه آخر اصلاح قانون نهاد که مرکز پژوهش‌ها پیشنهادی را ارسال کرد، عنوان نهاد است و سازمان نیست. عنوان اساسا بحث سر واژه نیست. عنوان مشکل را حل نمی‌کند

این کار را انجام می‌دهید؟

الان اتفاق می‌افتد. در شهرهای مختلف انجام می‌شود. در بشاگرد کار مفصلی انجام می‌شود و در شیراز و جاهای دیگر نیز وجود دارد که هم آموزش و هم نمایشگاه برای فروش وجود دارد.

جایی که در اختیار این افراد می‌گذارید؟ مبلغی هم برایش پرداخت می‌کنند؟

خیر. همه خدمات ما فعلا رایگان است. همه خدمات بعد از عضویت رایگان است.

می‌خواهید سمت درآمذزایی بروید؟

در آموزش وقتی استاد می‌آورد باید پولی پرداخت کنید. در این فضاها صحبت می‌کنید. در مشاغل خانگی هم امکان فروش را فراهم می‌کنیم و دنبال درآمذزایی نیستیم. در این بخش‌ها دنبال درآمذزایی نیستیم، دنبال این هستیم که کیفیت خدمات را در کتابخانه‌ها ارتقا دهیم. حتما ایده اصلی من این است که عضویت سراسری در کتابخانه‌ها باید رایگان باشد. به‌منظور امانت گرفتن کتاب منظور است. الان کتابخانه‌ای داریم که سالن VIP و محیط اختصاصی دارد. در استان‌های دیگر مفصل‌تر است و باید این فرد هزینه را پرداخت کند. سالن گروهی دارد و باید هزینه این را پرداخت کنند. آن هزینه قابل‌مقایسه با فلان موسسه که سالن خصوصی زده نیست. در همه مناطق کم‌برخوردار باید سالن مطالعه رایگان شود و همین الان عضویت هم رایگان است. پولی برای تولید کارت می‌گیریم اما در مناطق کم‌برخوردار پولی نمی‌گیریم. نگاه کاملا حمایتی است. آتهایی که خدمات فراتر از خدمات کتابخانه‌ای به معنای مرسوم کتابخانه ارائه می‌دهند هزینه می‌گیرند.

تعداد اعضای کتابخانه‌ها در کل کشور مشخص است؟

بانک اطلاعات اعضای ما حدود ۱۱ میلیون نفر است و آن چیزی که به‌عنوان اعضای فعال در گردش است حدود دو ونیم میلیون نفر است.

چقدر اختلاف زیاد است.

طرف عضو می‌شود و استفاده نمی‌کند و کتاب امانت نمی‌گیرد.

یک چیزی که در این سال‌ها زیاد

بیان می‌کنند، این است که نهاد تبدیل به سازمان شود و زیرنظر ریاست‌جمهوری کارش را ادامه دهد.

برخی این موضوع را مطرح می‌کنند. همین الان هم نهاد به جهت قانونی دستگاه مستقل است. نهاد هیات‌امنائی است و وزیر محترم ارشاد رئیس هیات‌امناست. نظارت وزارت ارشاد بر نهاد در وزیر ارشاد به‌عنوان رئیس هیات‌امنا تعریف می‌شود و به لحاظ سیستماتیک بودجه و فرآیندها و حتی قانون اداری ما مختص نهاد است و البته در مواردی که قانون، نهادهای عمومی را مکلف به تبعیت از قوانینی می‌کند ما هم تابع قوانین هستیم و نکته‌ای وجود دارد که

در فرآیند بررسی اصلاح قانون نهاد، یکی از پیشنهادهای اولیه این بود که نهاد تبدیل به سازمان شود. در نسخه آخر اصلاح قانون نهاد که مرکز پژوهش‌ها پیشنهادی را ارسال کرد، عنوان نهاد است و سازمان نیست. اساسا بحث سر واژه نیست. عنوان مشکل را حل نمی‌کند.

عنوان به دنبال خودش یک چیزهایی را می‌آورد.

لروما این‌طور نیست. سازمان کتابخانه‌ها یا هر عنوان دیگری و اداره کل کتابخانه چه فرقی با هم دارد؟ جمعیت هلال احمر الان جمعیت است اما محتوای قانون محکم است، رئیس جمهور رئیس شورای عالی آن است. این ربطی به تیتراژ ندارد. در محتوا این اتفاق می‌افتد. همین الان هم نهاد کتابخانه‌ها به اندازه خود جای پرفوتی است. رئیس هیات‌امنا وزیر است و اعضای هیات‌امنا رئیس شورای عالی استان‌ها، رئیس کتابخانه ملی، معاون مربوطه در سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی عضو ناظر مجلس است و این ترکیب حقوقی است و ترکیب حقیقی هم ۵ شخصیت فرهنگی کشور هستند.

در این مقطع مرکز پژوهش‌ها پیشنهاد داد برای اینکه قوت این هیات‌امنا یا لایباید و مشکلات نهاد حل شود رئیس جمهور رئیس هیات‌امنا شود که این نیز جزء پیشنهادهاست.

همین الان انجمن‌های استان‌ها و شهرستان‌ها را داریم که بالاترین مقام سیاسی که استاندار باشد رئیس انجمن کتابخانه‌های عمومی استان است و بالاترین مقام سیاسی در شهرستان که فرماندار است رئیس انجمن کتابخانه‌هاست. از این حیث خوب است ولی این مفادی که در قانون دیده شده با هم هماهنگ نیست و با هم تناقض دارد. یک جا می‌گوید مدیرخانه هیات‌امنا اداره‌کننده باشد و بعد اختیاراتی به انجمن می‌دهد.

وزارت ارشاد ۶ هزار و ۳۰۰ نفر با ۷۰۰ مرکز دارد، آن وقت ما ۷ هزار و ۵۰۰ نفر با ۲ هزار و خرده‌ای مرکز مستقیم هستیم. این ورزه زیاد است.

بودجه هم به همان اندازه زیاد است؟

خیر. مایک عدد بودجه کمکی از دولت می‌گیریم و نیم‌درصد درآمد شهرداری است که درست و منظم پرداخت نمی‌شود.

حتی در دوره جدید شهرداری؟

حتی الان! اشکال ما عدم عمل کردن به قانون است. قانون می‌گوید نیم‌درصد از درآمد شهرداری‌ها جهت اداره کتابخانه‌های عمومی است. نمی‌گویند خود شما کتابخانه دارید و نیم‌درصد را ندهید. می‌گویند: به نهاد کتابخانه‌ها بدهید. مشابه این در هلال احمر و آموزش و پرورش وجود دارد. باید تکلیف قانونی را انجام دهند. نیم‌درصد از درآمد شهرداری جزء محل بودجه ما دیده شده است. برای اداره کتابخانه‌های عمومی نیم‌درصد درنظر گرفته شده است که نمی‌دهند. یک قانون دیگری در قانون مقررات بخش دولت وجود دارد که اگر بودجه را ندادند با امضای دبیرکل نهاد و خزانه از حساب شهرداری‌ها برداشت شود. سر این هم داستان دیگری داریم که رئیس سازمان شهرداری‌های وزارت کشور نامه زده که نباید پرداخت شود. حالا اینها را با هم جمع بزنید کفاف حقوق ما را نمی‌کند. میانگین حقوق همکاران ما در سال ۱۴۰۰ حدود پنج میلیون و ۵۰۰ هزار تومان در سراسر کشور است. همکار ما حاضر است بیشتر از زمان مصوب بیاید ولی حقوقش درست شود و دریافتی‌اش بالا برود چون درآمد او درآمد پایداری می‌شود. این مشکل را همین الان داریم. اگر اسم ما را سازمان بگذارند و همین وضعیت را داشته باشیم چیزی حل نمی‌شود. از طرف دیگر دولت حاضر نیست نهاد عمومی را به بدنه خود بازگرداند

چون بار مالی دارد. الان بار مالی مستقیم برای دولت نداریم و کمک بگیر هستیم. دغدغه حقوق و معیشت همکاران یک موضوع جدی برای ماست که در دولت و مجلس با جدیت دنبال رفیع آن هستیم و البته در پی افزایش کیفیت خدمات به مردم و توسعه خدمات کتابخانه‌ها. در اصلاح قانون بخش‌های جدی از این مورد اصلاح می‌شود. در اجرای نیم‌درصد با شهرداری‌ها مساله‌ای داریم که می‌گویند در حساب من بیاید و این فرآیندهای اجرایی است که در قانون گیروگور دارد. درباره انجمن‌ها هم همین است. انجمن‌ها آنچه در قانون دیده شده امکان ایفای نقش ندارند یا فضا نیست. در ادارات کل خود داریم و دبیر انجمن‌های ما ارشاد است. مدیرکل ما رئیس دبیرخانه است، خزانه‌دار هم هست. یعنی یک چیزی بوده و ادامه داشت. در دنیا چند مدل اداره کتابخانه وجود دارد. می‌گویند دولتی باشد و چین این چنین است، در آمریکا نصف نصف است که دولت و مردم مشارکت دارند، در اروپا کاملا مردمی است. انجمن‌ها از آنجا آمده است. قبلا هم قانون انجمن سلطنتی کتابخانه‌ها وجود داشته است و چیزی نوشته‌اند که نصفی از این و نصفی از آن است. می‌توانم در یک موضوع در بندهای مختلف صد تفسیر دربیابم. ما همین الان درمورد درآمذزایی کتابخانه‌های عمومی مشکل داریم. قانون گیر دارد. مگر می‌شود مجتمع فرهنگی تعریف کنید و طرف از صبح در مخزن و مرجع و... کار می‌کند و بعد بگویید رستوران و بوفه نداریم.

از این بوفه‌ها درآمذزایی نمی‌کنید؟

وجود دارد ولی در حد پول برقی یا آب کتابخانه است. عددها در شهرستان کمتر است.

معافیت برای پرداخت پول آب و برق و... ندارید؟

پول آب و برق و... و مالیات می‌دهیم. برای اینکه جبران نیم‌درصد کنند، عوارض پسماند می‌بندند.